Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1894. Wydano i rozesłano dnia 1. Lutego 1894. **Część I.**

Nr. 1.

Rozporządzenie

c. k. Namiestnictwa z dnia 3. Stycznia 1894, L. 68.099 ex 1893, którem wydaje się w porozumieniu z Wydziałem krajowym instrukcyę służbową dla lekarza naczelnego (fizyka miasta) i dla lekarzy miejskich, oraz statut dla stałej komisyi zdrowotnej w król. stoł. mieście Lwowie.

Na podstawie §§. 14. i 16. ustawy krajowej z dnia 2. Lutego 1891, Dz. u. i r. k. Nr. 17, wydaje się po wysłuchaniu wniosków Prezydenta miasta i Rady miejskiej i po zasięgnięciu opinii c. k. krajowej Rady zdrowia, dołączoną instrukcyę dla lekarza naczelnego (fizyka miasta) i dla lekarzy miejskich, tudzież statut dla stałej komisyi zdrowotnej w król. stołecznem mieście Lwowie.

Instrukcya służbowa

dla naczelnego lekarza miejskiego.

I. Stosunek do władz i personalu sanitarnego.

§. 1. Naczelny lekarz miejski jest urzędnikiem Magistratu; podlega w sprawach swego zakresu urzędowania bezpośrednio Prezydentowi miasta i Magistratowi. Pod względem dyscyplinarnym podlega Prezydentowi miasta na równi z innymi urzędnikami Magistratu. Zlecenia Prezydenta lub jego zastępcy i wezwania Magistratu ustnie lub pisemnie mu udzielone winien sumiennie i dokładnie wypełniać, a z wykonania ustnie lub pisemnie zdać sprawę.

II. Zakres działania.

§. 2. Naczelny lekarz miejski czuwa nad zdrowiem publicznem w całem mieście w myśl ustawy państwowej z dnia 30. Kwietnia 1870, Nr. 68 Dz. u. p. oraz ustanowy służbowej dla urzędników Magistratu i niniejszej instrukcyi.

§. 3. Naczelny lekarz miejski jest referentem spraw sanitarnych; jego rewizyi podlegają referaty lekarzy i weterynarzy miejskich, tudzież chemika miejskiego. Niemniej ma nadzór nad czynnościami tychże. Jemu podlegają wszystkie miejskie organa sanitarne wyższe i niższe, a mianowicie: lekarze miejscy, weterynarze, akuszerki miejskie i funkcyonaryusze sanitarni, dalej zawiadowcy cmentarzy i oprawca — on prowadzi księgę i zbiór normaliów, o ile się odnoszą do jego zawodu urzędowego, gromadzi materyał naukowy o stosunkach geologicznych, meteorologicznych i atmosferycznych, odbiera wszelkie doniesienia urzędowe i prywatne tyczące się zdrowia publicznego w mieście, prowadzi protokół czynności urzędowych, a w razie epidemii czuwa nad ścisłem wykonaniem obowiązujących przepisów i stara się o wydanie odpowiednich rozporządzeń.

§. 4. Naczelny lekarz miejski, jako przełożony miejskiej służby zdrowia, obowiązany jest nadzorować należyte z jej strony wykonanie wszelkich obowiązków urzędowych, objętych instrukcyą i wskazanych przepisami; dostrzeżone uchybienia miejskiej służby zdrowia wytykać, a według okoliczności; donieść o takowych Magistratowi. Naczelny lekarz miejski ma prawo, według swego uznania i pod własną odpowiedzialnością przydzielać pewne czynności urzędowe lekarzom okręgowym, chemikowi i weterynarzom, zachowując dla siebie najważniejsze i ma się starać o jednolite załatwianie czynności urzędowych. On nadzoruje obdukcye policyjno-lekarskie i weterynarskie, a w razie uznanej potrzeby wykonywa takowe osobiście.

§. 5. Naczelny lekarz miejski zwołuje zazwyczaj raz na miesiąc, a w potrzebie częściej, lekarzy miejskich i weterynarza miejskiego na posiedzenia, na których mają składać sprawozdania z swych czynności ubiegłego miesiąca, a nadto mają się toczyć narady, tak o panujących chorobach, jak i o wszelkich usterkach zagrażających lub zagrażać mogących zdrowiu publicznemu, tudzież o środkach zaradczych bądź to już zastosowanych, bądź to dopiero zastosować się mających. Protokoły z tych posiedzeń prowadzi najmłodszy z nominacyi lekarz miejski, a uchwały na nich powzięte lub wnioski przedkłada Magistratowi i stałej komisyi zdrowotnej.

§. 6. Tak w razie pojawienia się choroby zakaźnej jak i każdego niezwykłego zwiększenia się chorób i śmiertelności, czy to w całem mieście, czy też jego częściach, ma naczelny lekarz miejski przekonać się osobiście i gruntownie

o stanie rzeczy, zbadać dokładnie przyczyny w porozumieniu się z lekarzami miejskimi z obowiązkiem następneego zawiadomienia Prezydenta miasta, zarządzić bezzwłocznie co obowiązek i nauka wskazują; w razie gdyby to przechodziło jego możność lub władzę, winien bezzwłocznie przedłożyć odpowiednie wnioski Prezydentowi miasta, w przypadkach zaś niecierpiących zwłoki ma zażądać najspieszniejszego wykonania wskazanych zarządzeń sanitarnych.

§. 7. W razie wybuchu chorób zaraźliwych u zwierząt czuwa naczelny lekarz miejski nad ścisłem wykonaniem wszelkich środków ostrożności, ustawami i obecnym stanem nauki wskazanych.

§. 8. Do naczelnego lekarza miejskiego należy główny nadzór nad oględzinami zmarłych i nad szczepieniem ospy, tudzież statystyka tych czynności.

§. 9. Naczelny lekarz miejski prowadzi listę uprawnionych do praktyki: lekarzy, chirurgów, weterynarzy, dentystów, mechaników dentystycznych i akuszerek we Lwowie praktykujących, nadzoruje także cyrulików, golarzy i obrzezaczy i czuwa nad tem, by osoby nieuprawnione nie zajmowały się praktyką lekarską. O uchybieniach w tym względzie winien donieść bezzwłocznie Magistratowi. Sporządza wykazy osiadłych w mieście lekarzy, wraz z zamieszkaniem i udziela takowe wszystkim aptekom i komisaryatom raz do roku. Zgłoszenia nowo osiadłych lekarzy i zmiany pomieszkań winny być w ciągu roku na tych wykazach umieszczane, względnie prostowane.

§. 10. Naczelny lekarz miejski czuwa pod względem higienicznym nad aptekami tak publicznemi jak prywatnemi, wszelkiemi zakładami leczniczemi, dobroczynnemi, naukowemi, gimnastycznemi, fabrycznemi, ogródkami dziecinnemi, aresztami; w razie dostrzeżenia usterek zwraca na nie uwagę władzy bezpośrednio nad takim zakładem przełożonej lub właściciela i donosi o tem Magistratowi. Prowadzi również spis ciemnych, głuchoniemych, kretynów i obłąkanych nieumieszczonych w żadnym zakładzie, niemniej osób dotkniętych jaglicą.

§. 11. Naczelny lekarz miejski czuwa pod względem sanitarnym nad targami, budynkami, teatrami, zakładami kąpielowemi, łazienkami i w ogóle lokalami publicznemi.

§. 12. Obowiązany jest przekonać się od czasu do czasu o stanie zdrowia sierót i podrzutków powierzonych przez gminę opiece osób prywatnych.

§. 13. Ma prawo i obowiązek odwiedzać mieszkania akuszerek, które położnice przyjmują, w celu przekonania się tak o pieczy ciężarnych i położnic u nich przebywających i o stosunkach higienicznych w ich mieszkaniach, jak i o tem, czy stosują się do obowiązujących instrukcyi i czy w należytym stanie utrzymują swoje narzędzia i przybory, oraz czy należycie prowadzą wykazy porodów.

§. 14. Do naczelnego lekarza miejskiego należy baczyć, aby przyrządy ratunkowe gminne, znajdowały się zawsze w dobrym stanie.

§. 15. Do naczelnego lekarza miejskiego należy główny nadzór policyjno-lekarski nad domami, a w szczególności nad mieszkaniami, dziedzińcami, ściekami, kanałami, wychodkami, studniami i wodociągami. Co do tych ostatnich winien naczelny lekarz dać badać wodę od czasu do czasu tak chemicznie, jak mikroskopijnie i bakteryologicznie, osobliwie w razie wybuchu ograniczonych epidemij lub endemij, a w razie dostrzeżenia złego, winien naczelny lekarz miejski postarać się natychmiast o zamknięcie studni.

§. 16. Naczelny lekarz miejski ma zwracać szczególniejszą uwagę na odpowiednią jakość pokarmów i napojów w mieście sprzedawanych, na naczynia i przyrządy do ich przechowywania, ważenia i mierzenia, i w tym celu winien niespodziewanie zwiedzać targi publiczne, handle wiktuałów, traktyernie, garkuchnie, hotele, zajazdy, kawiarnie, cukiernie, sklepy korzenne, winiarnie, szynki, jatki, masarnie, rzeźnie i t. p. W razie dostrzeżenia jakichkolwiek uchybień przeciw policyi lekarskiej, ma naczelny lekarz miejski zawiadomić o tem Magistrat, w danym razie i komisaryat targowy i postarać się o zabranie towaru podejrzanego, a gdy potrzeba, o zbadanie jego mikroskopowe i chemiczne i o doniesienie sądowi karnemu.

§. 17. Naczelny lekarz miejski ma dawać odpowiednie polecenia i wskazówki komisarzowi targowemu i komisarzowi dzielnicy miasta, jako też chemikowi miejskiemu, aby ci mogli pełnić należycie swe obowiązki.

§. 18. Do naczelnego lekarza miejskiego należy nadzorować składy wód mineralnych, fabryki i lokale sprzedaży wody sodowej, trucizn i materyałów aptecznych, farb, towarów modnych i galanteryjnych, zabawek dla dzieci, obić na ściany i t. p., przekonać się, czy w nich nie sprzedają towarów zdrowiu szkodliwych lub wód mineralnych zepsutych, nie świeżych lub fałszowanych lub przedmiotów, jakie tylko w aptekach sprzedawać wolno, a jeżeli mają upoważnienie do sprzedawania trucizn, czy zachowują należyte ostrożności, tak co do przechowywania, jak i sprzedawania. Toż samo tyczy się wszelkich przedsiębiorstw i zawodów, które używają trucizn, jak: malarze, fotografowie, brązownicy i t. p.

§. 19. Do naczelnego lekarza miejskiego należy nadzór lekarski nad cmentarzami, ekshumacyami i transportem zwłok.

§. 20. W ogólności winien naczelny lekarz miejski czuwać nad wszystkiem, co się odnosi do zdrowia i życia mieszkańców Lwowa, obeznać się z urządzeniami lekarskiemi miast innych, postępami higieny i nawet bez wezwania przedkładać odpowiednie wnioski Prezydentowi miasta, komisyi zdrowotnej i Magistratowi.

III. Udział w komisyach.

§. 21. Naczelny lekarz miejski należy z urzędu do wszelkich komisyj z ramienia Magistratu wyznaczonych w sprawach, mających jakąkolwiek styczność z higieną i bywa na posiedzeniach Magistratu, gdzie w sprawach lekarskich referuje z głosem stanowczym.

§. 22. Naczelny lekarz miejski jest stałym członkiem komisyi zdrowotnej i przedstawia sprawy sanitarne na posiedzeniach sekcyi IV. Rady miejskiej.

§. 23. Naczelny lekarz miejski jest obowiązany jako członek brać udział w czynnościach komisyi poboru głównego i dodatkowego.

§. 24. Naczelny lekarz miejski należy do każdej komisyi zarządzonej przez budownictwo miejskie wskutek wniesienia planów na budowy nowe, dostawienie lub przekształcenie budynków. Na tych komisyach ma baczyć, by plany stosowały się do obecnych wymagań higieny. Uwagi swe w tym względzie zamieści w protokole komisyi.

§. 25. Jako członek komisyi z ramienia Magistratu do oglądania domów świeżo wystawionych lub znacznie przerobionych ma w protokole komisyi zamieścić swe zdanie, czy ze stanowiska higienicznego nie ma powodu do odmówienia konsensu na zamieszkanie lub w ogóle używanie.

§. 26. Jako należący do komisyi w sprawie zakładania fabryk i warstatów rękodzielniczych dla ocenienia, czy one w myśl ustawy przemysłowej nie będą groziły tak ludziom w nich pracującym, jak i sąsiednim mieszkańcom niebezpieczeństwem dla zdrowia lub życia albo niedogodnością przez łoskot, dym, wyziewy, kurz i t. p., winien naczelny lekarz miejski dokładnie rozpatrzyć się w planach i miejscowości, zastanowić się w ogóle nad wszelkiemi okolicznościami pod względem higienicznym ważnemi i zdanie swe na gruntownem zbadaniu przedmiotu i nauce oparte zamieścić w protokole komisyi.

§. 27 Zakłady fabryczne §. 27. ustawy przemysłowej objęte, nadzoruje naczelny lekarz miejski dla przekonania się, czy dopełnia się w nich warunków policyjno-lekarskich i nie postępuje wbrew przepisom higieny.

§. 28. Naczelny lekarz miejski decyduje w wątpliwych przypadkach o potrzebie zarządzenia sekcyi policyjno-sanitarnej po wysłuchaniu zdania właściwego lekarza miejskiego.

IV. Statystyka i wykazy.

§. 29. Naczelny lekarz miejski obowiązany jest prowadzić dokładny wykaz swych czynności i statystykę umiejętną chorób i śmiertelności, a co do

chorób zakaźnych dokładny wykaz takowych tak pod względem czasu jak i topografii.

§. 30. Najdalej do końca grudnia obowiązany jest naczelny lekarz miejski złożyć umiejętne zdanie sprawy ze swych czynności i stosunków zdrowotnych miasta w roku ubiegłym.

V. Opinie i świadectwa.

§. 31. Na polecenie Prezydenta miasta lub Magistratu, względnie na żądanie referentów poszczególnych Departamentów Magistratu ma naczelny lekarz miejski dawać opinie w sprawach wymagających wiadomości lekarskich. Do niego także należy badać, na żądanie władzy właściwej, stan zdrowia fizycznego i umysłowego urzędników i sług Magistratu, ich żon i dzieci, tudzież kandydatów na posady w służbie miejskiej.

§. 32. Naczelny lekarz miejski wystawia na żądanie stron prywatnych świadectwa lekarskie do użytku urzędowego potrzebne z największą sumiennością, podając w nich cel albo polecenie i potwierdza po dokładnej informacyi świadectwa wydane przez lekarzy prywatnych.

§. 33. Co do obłąkanych lub o chorobę umysłową podejrzanych spisuje historyę choroby i wydaje orzeczenie co do kwalifikacyi do zakładu obłąkanych.

VI. Wynagrodzenie nadetatowe.

§. 34. Wszystkie powyższe czynności wykonywa naczelny lekarz miejski bez osobnego wynagrodzenia, tylko za oględziny zwłok sprowadzonych z poza granic miasta lub wywieść się mających ze Lwowa, niemniej za wykonaną osobiście sekcyę należy mu się ustanowione honoraryum.

VII. Mieszkanie naczelnego lekarza miejskiego.

§. 35. Naczelny lekarz miejski ma mieszkać w nieznacznej odległości od ratusza, oznaczyć swe mieszkanie latarnią zieloną z odpowiednim napisem i urzędować w swojem biurze w Magistracie w godzinach przedpołudniowych.

VIII. Zastępstwo naczelnego lekarza miejskiego.

§. 36. W razie choroby, urlopu lub innej ważnej przeszkody, zastępuje naczelnego lekarza miejskiego, lekarz miejski, którego Prezydent miasta do tego powoła.

Instrukcya

dla miejskich lekarzy.

I. Stosunek do władzy miejscowej.

§. 1. Lekarze miejscy są miejskimi urzędnikami zdrowia i podlegają we wszystkich stosunkach służbowych Prezydentowi miasta lub jego zastępcy według ustanowy obowiązującej dla innych urzędników Magistratu i są obowiązani zlecenia Prezydenta, tudzież rozporządzenia Magistratu i wezwania kierownika Departamentu sanitarnego w zakresie urzędowym niezwłocznie spełniać. Bezpośrednim przełożonym lekarzy miejskich jest naczelny lekarz miejski, jego zlecenia są lekarze miejscy obowiązani bez zwłoki wykonywać i odnoszą się do niego bezpośrednio w przypadkach nadzwyczajnych lub wątpliwych. Lekarze miejscy winni stosować się do ustaw obowiązujących, oraz do niniejszej instrukcyi.

II. Zakres działania w ogólności.

§. 2. Do zakresu działania lekarzy miejskich należy:

a) leczyć bezpłatnie rzeczywiście ubogich swego okręgu, oraz udzielać bezpłatnie pomocy w zakładach miejskich, niemniej służbie miejskiej;

b) oglądać zmarłych w przydzielonym im okręgu sanitarnym i załatwiać czynności urzędowe z tym obowiązkiem połączone;

c) wykonywać nadzór policyjno-lekarski w swoim okręgu;

d) szczepić ospę i wykonywać polecenia Prezydenta i naczelnego lekarza miejskiego acz nie objęte niniejszą instrukcyą.

a) *Leczenie ubogich.*

§. 3. Chorym ubogim udzielać powinien miejski lekarz rady w pomieszkaniu swojem codziennie w 2 godzinach ordynacyjnych, stale oznaczonych. Chorych ubogich nie mogących z powodu choroby korzystać z ambulatoryum, odwiedzi w domu, a przekonawszy się o możności leczenia w ich własnem pomieszkaniu pod względem lokalu, obsługi, dyety stosownej i rodzaju choroby, obejmie ich w stałe leczenie.

§. 4. Obowiązek leczenia bezpłatnie chorych ubogich przez lekarza okręgowego nie rozciąga się do chorób chirurgicznych, ocznych i położniczych, wymagających specyalnych wiadomości, operacyi większych, przyrządów i opasek, tudzież asystencyi. Takich chorych objaśnić winien lekarz miejski o niniejszej instrukcyi i odesłać do szpitala lub kliniki.

§. 5. Ubogim chorym nie mogącym mieć w domu należytej opieki, zaleci lekarz miejski udać się do szpitala i wyda w tym celu w razie potrzeby stosowne zarządzenie do komisaryatu dzielnicy miasta o furmankę miejską lub nosze. W razie sprawdzenia u ubogich kiły w okresie zaraźliwym, choroby wenerycznej i świerzbu, zarządzi lekarz miejski przymusowe odstawienie chorego do szpitala powszechnego.

W razie sprawdzenia innych chorób zaraźliwych zakaźnych, zarządzi lekarz miejski odosobnienie chorego, oraz zastosuje przepisy obowiązujące celem powstrzymania szerzenia się chorób zaraźliwych, wzbroni posełania dzieci do szkoły. Gdyby odosobnienie chorego było niemożebnem, zarządzi przeniesienie do szpitala powszechnego, względnie epidemicznego i przeprowadzi odrażenie mieszkania.

O każdym wypadku choroby zakaźnej należy zawiadomić lekarza naczelnego i odpowiedni zarząd szkoły, jeżeli w domu zakażonym znajdują się osoby uczęszczające do szkoły.

§. 6. Chorych ubogich mogących być leczonymi w pomieszkaniu własnem, lecz pozbawionych opieki i stosownej dyety, zaleci lekarz miejski, a mianowicie chrześcian opiece Sióstr Miłosierdzia lub innym tego rodzaju humanitarnym instytucyom, starozakonnych zaś opiece odpowiednich towarzystw żydowskich.

§. 7. Chorych nieuleczalnych, pozbawionych w domu opieki, rzeczywiście ubogich przedstawi lekarz miejski Magistratowi do umieszczenia w domu nieuleczalnych.

§. 8. Chorym ubogim zapisać należy leki na koszt miasta. Na recepcie wydanej na koszt miasta wyrazić winien lekarz miejski imię, nazwisko, stan, miejsce urodzenia, zatrudnienie chorego i liczbę domu, w którym mieszka, oraz nazwę choroby.

§. 9. Ubogich chorych, przechodnich, pouczy lekarz, iż otrzymawszy receptę od lekarza miejskiego, mają udać się do komisarza właściwej dzielnicy po asygnacyą na bezpłatne wydawanie lekarstw.

§. 10. W gwałtownej potrzebie, oraz w nocy może lekarz odesłać receptę wprost do apteki bez asygnaty komisaryatu.

§. 11. Lekarz miejski trzymać się winien pod względem ordynacyi form najtańszych i najprostszych, a środków jak najskuteczniejszych, według reskryptu Min. spr. wewn. z 17. Marca 1891, l. 12.995.

§. 12. W razie powtarzania lekarstw nie wolno na receptach wprost dopisywać „repetatur“, lecz należy wydać nową receptę bacząc, aby w takich razach flaszki należycie oczyszczone zwracano do apteki celem powtórnego ich użycia.

§. 13. Lekarz miejski winien baczyć, aby lekarstwa ubogim przepisywane, były należycie przyrządzone. O uchybieniach wszelkich w tej mierze winien donieść naczelnemu lekarzowi miejskiemu.

§. 14 Ponieważ ludność przyzwyczaiła się do wzywania lekarzy miejskich w przypadkach nagłych, przeto do nich należy nieść pierwszą pomoc, za którą mogą żądać stosownego do zamożności strony wynagrodzenia. Służbodawcy winni płacić za leczenie swej służby.

§. 15. Do obowiązków lekarzy miejskich należy także bezpłatne leczenie w zakładach miejskich jakoto: w miejskim zakładzie sierót, w domu ubogich, w zakładzie św. Łazarza, w aresztach miejskich, koszarach miejskiej straży pożarnej, w zakładzie nieuleczalnych, w przytulisku, w domach miejskiej służby i t. p.

b) Oględziny zmarłych.

§. 16 Oglądanie zmarłych ma na celu przekonać się:

a) czy osoba oglądana rzeczywiście nie żyje i kiedy śmierć nastąpiła;

b) czy oglądany umarł śmiercią naturalną wskutek choroby oznaczyć się dającej i był leczony przez osobę uprawnioną do praktyki.

c) czy przeciwnie, oglądany umarł śmiercią gwałtowną, umyślnie sprowadzoną lub przypadkową, wreszcie czy podczas choroby nie był w sposób karygodny zaniedbanym;

d) czy ze śmiercią nie łączą się okoliczności, któreby wskazywały na zakażenie.

e) czy nakoniec ze śmiercią oglądanej osoby zostaje w związku w ogóle jakaś okoliczność ważna dla zdrowia publicznego.

§. 17. Jeżeli zmarły znajdował się w opiece lekarskiej, należy żądać doniesienia o zaszłej śmierci i potwierdzenia leczenia przez lekarza, który zmarłego leczył.

§. 18. Lekarz miejski otrzymawszy takie świadectwo lub doniesienie o śmierci, winien obejrzeć osobiście dokładnie zwłoki w przeciągu 24 godzin od zameldowania i wydać świadectwo oględzin. Do świadectw tak w tym jak i w poprzednim ustępie wspomnianych, należy używać formularzy przez Magistrat ułożonych.

§. 19. W przypadkach nagłej śmierci oględziny przedsięwziąć należy natychmiast, a jeżeli lekarz spostrzeże jeszcze oznaki pozornej śmierci, postąpi sobie według nauki i albo sam użyje środków ratunku, albo zawezwie do pomocy lekarza, którego sobie rodzina lub domownicy życzą. Od ratunku tego wolno mu tylko dopiero wtedy odstąpić, gdy się niewątpliwie przekona o zaszłej śmierci.

§. 20. Jeżeli świadectwo śmierci wydane przez lekarza, który zmarłego leczył zgadza się z wynikiem oględzin zwłok, wyda lekarz miejski świa-

dectwo oględzin i wypełni w niem nietylko wszystkie rubryki w sposób należyty, ale nadto oznaczy, kiedy ma odbyć się pogrzeb.

§. 21. Stosownie do tego nie wolno używać w świadectwach oględzin ogólnych wyrażeń jak: obywatel, rękodzielnik, ubogi i t. d., lecz należy jak tylko można najdokładniej, podać zatrudnienie i stan zmarłego.

§. 22. W razie nagłej śmierci osoby, do której żadnego lekarza nie wzywano, należy przez wypytanie się osób otaczających oznaczyć prawdopodobną przyczynę śmierci, a w razie wątpliwości donieść o tem naczelnemu lekarzowi miejskiemu, który według swego uznania zarządzi sekcyą lub poleci bez niej wydać świadectwo oględzin.

§. 23. W każdym innym przypadku, a zatem jeżeli lekarz dostrzeże na ciele ślady zbrodni lub przestępstwa, jeżeli świadectwa śmierci nie wydał lekarz do praktyki uprawniony, lub jeżeli jego treść nie zostaje w zgodzie z wynikiem oględzin lub jest podejrzaną, wstrzyma się lekarz miejski od wydania świadectwa oględzin zezwalającego na pogrzeb i uwiadomi o tem komisarza właściwej dzielnicy, który wdroży przepisane w takim wypadku dochodzenie, a lekarz okręgowy załączy do spisanego protokołu dokładne oględziny zewnętrzne, wyda swe orzeczenie i przedłoży Magistratowi celem dalszego zarządzenia. W razie podejrzenia o zbrodnię lub przestępstwo, ma lekarz miejski uczynić bezzwłocznie doniesienie celem przedsięwzięcia sądowo-lekarskich oględzin zwłok.

§. 24. Oględziny jednorazowe uważa się zazwyczaj za wystarczające; w razie atoli jakichkolwiek wątpliwości, obowiązany jest lekarz miejski do drugich oględzin, a wtedy winien aż do ich spełnienia zatrzymać się z wydaniem świadectwa oględzin.

§. 25. Badając godzinę śmierci, lekarz miejski zwróci uwagę pozostałych lub domowników, że w myśl §. 375. ustawy karnej podanie fałszywe czasu śmierci podlega karze aresztu od 1 do 6 miesięcy.

§. 26. Jeżeli nie nastąpi żadna przeszkoda, winien pogrzeb odbyć się w 48 godzin po śmierci. Na odroczenie pogrzebu na dłuższy czas niż w 60 godzin po śmierci, udziela pozwolenia Prezydyum Magistratu na przychylną opinię naczelnego lekarza miejskiego. Natomiast lekarz miejski może pogrzeb o 12 godzin przyspieszyć, jeżeli śmierć nastąpiła z choroby zakaźnej, lub jeżeli zwłoki podlegają szybkiemu rozkładowi.

§. 27. Jeżeli ze świadectwa śmierci wydanego przez lekarza, który zmarłego leczył, lub z oględzin zwłok pokaże się, że przyczyną śmierci była choroba zaraźliwa jak: ospa, płonica, błonica, dur osutkowy, brzuszny, lub powrotny, czerwonka i cholera azyatycka, lekarz okręgowy pouczy rodzinę i domowników zmarłego o zaraźliwości choroby, nakaże, jeżeli odosobnienie należyte nastąpić nie może, wywieść zwłoki do domu przedpo-

grzebowego tak zwanej trupiarni i w porozumieniu z naczelnym lekarzem miejskim nakaże desinfekcyę mieszkania, pościeli, bielizny i sprzętów przez zmarłego używanych, tudzież poczyni wszelkie inne kroki przez naukę i doświadczenie wskazane, celem zapobieżenia rozwleczeniu zarazy. W razie śmierci z innych chorób nie bardzo zaraźliwych, jak koklusz i zapalenie opon mózgordzeniowych, przyspieszy, ile się da pogrzeb. W każdym razie wyda polecenie, aby zwłok osób zmarłych na choroby zaraźliwe nie odwiedzano i na cmentarz nie niesiono.

§. 28. Jeżeli przy oglądaniu zwłok niewiasty, okaże się ciąża dłuższa nad 7 miesięcy, a cięcia cesarskiego jeszcze nie wykonano, lekarz miejski zaleci spieszne wykonanie tej operacyi lub ją sam wykona, o czem zda raport naczelnemu lekarzowi miejskiemu.

§. 29. Zwłoki osób nieznanych lekarz miejski poleci przenieść do trupiarni, toż samo tyczy się samobójców.

§. 30. Bez osobistego oglądania zwłok, świadectw oględzin nie wolno wydawać.

§. 31. Lekarz miejski ma czuwać nad tem, aby przed obejrzeniem zwłok i daniem przezeń pozwolenia takowych nie balsamowano, nie zdejmowano masek ze zmarłych, ani też fotografowano zwłok.

Z oględzin zmarłych prowadzić winien lekarz miejski dokładny protokół, w którym liczby zmarłych zgadzać się mają z liczbami wydanych świadectw oględzin.

c) Dozór sanitarny w okręgu.

§, 32 Do lekarza miejskiego należy bezpośredni nadzór nad higienicznym stanem powierzonego jego pieczy okręgu sanitarnego.

§. 33. Lekarz miejski winien w tym celu zwiedzać w swym okręgu domy i inne budowle publiczne i prywatne, a w nich baczyć na wszystko, co zasługuje na uwagę pod względem zdrowotnym, przedewszystkiem zatem na podwórza, śmietniki, zlewy, kloaki, kanały, schody, sienie, piwnice, na mieszkania osobliwie suterenowe, parterowe i piwniczne, mianowicie przez ubogą ludność zajmywane.

§. 34. Szczególniejszą winien zwracać uwagę na lokale, w których większa liczba osób się gromadzi, a więc na warsztaty, fabryki, zakłady wychowawcze publiczne i prywatne, klasztory, ochrony, domy sierót, ar szta i szpitale pod dozorem gminy zostające, domy kalek, rekonwalescentów, nieuleczalnych, hotele, zajazdy, gospody, noclegi. W tym celu winien lekarz miejski zwiedzać wyż wymienione zakłady przynajmniej dwa razy w roku. W razie dostrzeżenia jakichkolwiek uchybień pod względem sanitarnym, albo

sam poleci złe usunąć, albo gdy to nie skutkuje, uwiadomi o tem naczelnego lekarza miejskiego.

§. 35. Do lekarza miejskiego należy bezpośredni nadzór nad wszelkiemi artykułami żywności i naczyniami do ich przechowywania, a zatem nad wszelkiego rodzaju napojami, mięsiwami, owocami, grzybami, dalej nad beczkami, naczyniami glinianemi i metalowemi, nad maszynami do pompowania piwa, kurkami, lewarami i t. d.

W tym celu obowiązany jest lekarz miejski przynajmniej dwa razy w roku zwiedzać z komisarzem targowym lub komisarzem dzielnicy niespodzianie wszelkie miejsca, sklepy i handle, gdzie się sprzedają artykuły żywności, restauracye, garkuchnie, szynkownie i piwiarnie, a gdy znajdzie coś podejrzanego, poleci natychmiast zabrać i odesłać Magistratowi do dalszego zarządzenia. O tych czynnościach ma lekarz miejski zdawać sprawę pisemnie.

§. 36. Do lekarza miejskiego należy baczyć, by nie sprzedawano towarów zdrowiu szkodliwych jak: łakoci, cukierków, zabawek dziecięcych, materyj damskich, kwiatów sztucznych, obić na ściany i t. p. rzeczy farbami szkodliwemi powleczonych, tudzież samychże farb zdrowiu w jakikolwiek sposób niebezpiecznych.

d) Szczepienie ospy.

§. 37. Od 1. maja do końca sierpnia każdego roku winni są lekarze miejscy szczepić dzieci i rewakcyonować w lokalach na ten cel przez Magistrat wyznaczonych krowianką im dostarczoną, a w razie wybuchu ospy, zawsze ile razy szczepienie ochronne okaże się niezbędnem nawet od domu do domu.

§. 38. Każde dziecię szczepione zapiszą w osobnym protokole, wypełniając starannie wszelkie jego rubryki.

§. 39. Lekarze miejscy winni się przekonać, ile można, o skutku szczepienia, a jeżeli przekonają się o należytym skutku, wydać według przepisu świadectwo w odpowiedniej formie.

§. 40. Dzieci w szkołach miejskich i w ochronkach, winni lekarze miejscy oglądać i nieszczepione zaszczepić krowianką.

§. 41. Ze szczepienia składać będą lekarze miejscy Magistratowi w końcu roku sprawę za pośrednictwem naczelnego lekarza miejskiego.

e) Pomoc w nagłych przypadkach.

§. 42. W razie pożaru lub innego nieszczęśliwego przypadku, winien lekarz miejski spieszyć na miejsce z odpowiedniemi narzędziami chirurgicznemi i nieść pomoc w razie potrzeby.

§. 43. W razie powołania na posiedzenie komisyi zdrowotnej jest lekarz miejski obowiązanym jawić się na posiedzeniu, dawać żądane wyjaśnienia, ma prawo zabierać głos w toku obrad, lecz nie głosuje.

§. 44. Wszystkie powyższe czynności wykonywa lekarz miejski bez osobnego wynagrodzenia, nie wolno mu za czynności te od stron przyjmować ani datków pieniężnych, ani podarków.

III. Mieszkanie.

§. 45. Każdy lekarz miejski winien mieszkać w swoim okręgu sanitarnym mniej więcej w środku tegoż.

§. 46. Na domu lub tuż obok domu zamieszkanym przez lekarza miejskiego ma się znajdować latarnia zielona z odpowiednim napisem, na drzwiach zaś wchodowych do mieszkania napis wskazujący czas ordynacyi, po jednej godzinie codziennie rano, a po południu tylko w dnie powszednie.

§. 47. W tych godzinach ordynacyjnych lekarz miejski winien załatwiać także wszelkie inne czynności urzędowe, które z natury rzeczy w domu załatwiać może.

IV. Zastępstwo lekarza miejskiego.

§. 48. Lekarz miejski nie może bez pozwolenia Prezydenta miasta wydalić się z miasta nad 24 godzin; atoli w razie wydalenia się na 24 godzin winien postarać się o zastępcę.

W razie choroby, urlopu, lub innej ważnej przeszkody, zastępuje go inny lekarz miejski, którego Prezydent miasta do tego powoła.

§. 49. Lekarzom miejskim nie wolno pod żadnym warunkiem pełnić innych obowiązków stałych lekarskich w jakichkolwiek zakładach i stowarzyszeniach, czy to za wynagrodzeniem czy też bezpłatnie.

STATUT
komisyi zdrowotnej miasta Lwowa.

§. 1. Ustanowiona w myśl postanowień §. 16. ustawy krajowej z dnia 2. Lutego 1891, Dz. u. kr. Nr. 17. stała komisya zdrowotna miasta Lwowa, jest organem doradczym.

Jako taki wydaje opinię we wszystkich sprawach ważniejszych, tyczących się zdrowia publicznego, w zakresie działania gminy tak własnego, jak poruczonego.

§. 2. Przewodniczącym komisyi zdrowotnej jest Prezydent miasta lub jego zastępca.

§. 3. Członkami komisyi zdrowotnej są:

a) II-gi wiceprezydent miasta, referent departamentu sanitarnego Magistratu;

b) naczelny lekarz miejski;

c) 12 członków wybranych przez Radę miejską w połowie z jej grona, a w połowie ze znawców zamieszkałych w gminie. Jako znawców uważać należy osoby mające ze swego stanowiska lub zawodu styczność z higieną publiczną.

Wedle uznania Przewodniczącego lub za uchwałą własną, może komisya zdrowotna zapraszać w razie potrzeby znawców z poza swego grona z głosem stanowczym w sprawie, do której powołani zostali.

Na posiedzenia komisyi powołuje Przewodniczący w miarę potrzeby lekarzy miejskich, weterynarza, dyrektora budownictwa, oraz chemika miejskiego, wszystkich z głosem doradczym, oraz urzędnika prowadzącego protokół posiedzenia.

§. 4. O ukonstytuowaniu się komisyi zdrowotnej należy, z wymienieniem nazwisk członków, zawiadomić Wydział krajowy i c. k. Namiestnictwo.

§. 5. Urząd członka komisyi zdrowotnej jest honorowy, a więc bezpłatny.

Czas urzędowania członków komisyi zdrowotnej trwa 3 lata.

Czas urzędowania członków wybranych z łona Rady miejskiej gaśnie z chwilą ustąpienia ich z reprezentacyi gminnej.

Wybór uzupełniający ważny jest tylko do najbliższych wyborów do Rady miejskiej.

§. 6. Komisya zdrowotna jest obowiązaną wydawać opinie na wezwanie Przewodniczącego; uprawnioną zaś czynić wnioski z własnej inicyatywy w sprawach zdrowia publicznego.

Komisya zdrowotna wydaje opinie lub czyni wnioski:

a) w sprawie organizacyi służby zdrowia w gminie;

b) o kwalifikacyi kandydatów, starających się o posadę w służbie zdrowia gminnej;

c) w sprawach mających pod względem sanitarnym zasadnicze znaczenie;

d) w sprawach zarządzeń, mających na celu poprawę stosunków zdrowotnych w gminie;

e) w sprawach publicznych urządzeń sanitarnych, budowli na cele zdrowotne, przemysłowe i t. d., o ile wymagają ocenienia ze względów sanitarnych.

§. 7. Referentem stałym peryodycznych sprawozdań o stosunkach zdrowia publicznego w gminie jest naczelny lekarz miejski i ten je podaje do wiadomości komisyi zdrowotnej.

Przewodniczący przydziela sprawy do referowania członkom komisyi zdrowotnej wedle swego uznania.

Referent przygotowuje sprawę, przedstawia ją na posiedzeniu komisyi i wnosi, jaką o niej dać opinię.

Wnioski i opinie komisyi zdrowotnej przedkłada Przewodniczący Magistratowi, względnie Radzie miejskiej do stosownego zarządzenia.

Zarządzenia przedsięwzięte wskutek wniosku komisyi zdrowotnej, należy podać jej do wiadomości.

§. 8. Komisya zdrowotna odbywa swe posiedzenia zwyczajne raz na miesiąc. Nadzwyczajne posiedzenia może zwołać Przewodniczący z własnej inicyatywy, lub na pisemne żądanie przynajmniej 5 członków komisyi.

Zaproszenia pisemne na posiedzenia czy to zwyczajne, czy nadzwyczajne, rozsyła Przewodniczący członkom wraz z porządkiem dziennym trzy dni przed posiedzeniem.

Członkowie komisyi zdrowotnej są obowiązani zadość uczynić wezwaniu Przewodniczącego, a w razie nieuniknionej przeszkody, usprawiedliwić swą nieobecność.

Członkowie, którzy bez usprawiedliwienia nie byli obecnie na 3 po sobie następujących posiedzeniach, tracą mandat.

W ich miejsce należy zarządzić wybór uzupełniający.

Do ważności uchwał potrzebną jest obecność więcej niż połowy członków. Uchwały zapadają większością głosów obecnych.

W razie równości głosów rozstrzyga Przewodniczący. Mniejszości służy prawo uzasadnienia swego zdania w osobnym wniosku.

§. 9. Wszelkie głosowania w sprawach osobistych odbywają się tajnie.

§. 10. Komisya zdrowotna prowadzi dziennik podawczy z następującemi rubrykami:

a) liczba bieżąca;

b) nazwa strony lub władzy, która sprawę wnosi;

c) dzień wniesienia;

d) treść przedmiotu;

e) załatwienie sprawy.

Oprócz tego prowadzi osobny protokół obrad, w którym uwidocznione być mają: przedmiot, wniosek referenta, treściwy przebieg dyskusyi i uchwała. Wyciągi z tego protokołu mają być dołączone do właściwego aktu.

§. 11. Stałym sekretarzem komisyi zdrowotnej mianuje Prezydent miasta jednego z urzędników Magistratu.

§. 12. Sprawozdanie z czynności komisyi zdrowotnej należy corocznie przedkładać Wydziałowi krajowemu i c. k. Namiestnictwu; protokołów zaś posiedzeń będzie się tym władzom udzielać do przejrzenia tylko na żądanie.